

УДК 373.3.016:[808.5:81'23]:004.032.6

DOI <https://doi.org/10.32782/apv/2024.4.16>

Наталія СІРАНЧУК

доктор педагогічних наук, професор кафедри початкової освіти, Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, бульвар Ігоря Шамо, 18/2, м. Київ, Україна, 02154

ORCID: 0000-0003-0472-5861

Бібліографічний опис статті: Сіранчук, Н. (2024). Формування монологічного мовлення учнів початкової школи в умовах медіакабінету. *Acta Paedagogica Volynienses*, 4, 96–102, doi: <https://doi.org/10.32782/apv/2024.4.16>

ФОРМУВАННЯ МОНОЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ В УМОВАХ МЕДІАКАБІНЕТУ

У статті розкривається зміст та результати експериментального навчання учнів початкових класів із формування монологічного мовлення в умовах медіакабінету. Висвітлено позитивні практики роботи лабораторії початкової освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка. Розкрито авторську методику роботи над формуванням монологічного мовлення учнів початкової школи в умовах медіакабінету. Експериментально доведено залежність рівня розвитку монологічного мовлення учнів початкової школи від частотності використання медіаосвітніх матеріалів, які знаходяться в медіакабінеті. Описане експериментальне дослідження охоплює усі чотири роки навчання у початковій школі й було проведене на базі середньої загальноосвітньої школи числом 182 міста Києва, де й було створено якісний медіакабінет для учнів початкових класів.

У ході експерименту визначено, що критеріями визначення рівня сформованості монологічного мовлення учнів початкової школи в умовах медіакабінету є: мотиваційний, когнітивний, практичний та поведінковий (компетентнісний).

В процесі дослідження встановлено, що рівень сформованості монологічного мовлення учнів початкової школи підвищиться за умови функціонування якісного медіакабінету в школі. Шкільний медіакабінет варто наповнювати різноманітним устаткуванням та засобами навчання, такими як комп'ютерні завдання різного рівня труднощів, що спрямовані на розвиток монологічного мовлення учнів, а також відеозаписи декламування віршів, казок, прози вчителем або різними акторами, письменниками. Ефективно використовувати відеозаписи зразкового декламування літературних зразків учнями старших класів. Важливо використовувати в медіакабінеті аудіовізуальні, моделі та образотворчі засоби навчання учнів у взаємозв'язку не надаючи перевагу жодному з них, оскільки в практиці навчання сучасної початкової школи вчителі часто зловживають аудіовізуальними засобами навчання, а це негативно відображається на здоров'ї дітей молодшого шкільного віку.

Ключові слова: медіакабінет, монологічне мовлення, медіаконтент, літературні зразки, зразкове мовлення вчителя, засоби наочності, медіаосвіта.

Nataliia SIRANCHUK

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor at the Department of Primary Education, Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University, Bulvarno-Kudriavska str., 18/2, Kyiv, Ukraine, 04053

ORCID: 0000-0003-0472-5861

To cite this article: Siranchuk, N. (2024). Formuvannia monolohichnoho movlennia uchniv pochatkovoi shkoly v umovakh mediakabinetu [The formation of monologue speech of elementary school students in the conditions of the media classroom]. *Acta Paedagogica Volynienses*, 4, 96–102, doi: <https://doi.org/10.32782/apv/2024.4.16>

THE FORMATION OF MONOLOGUE SPEECH OF ELEMENTARY SCHOOL STUDENTS IN THE CONDITIONS OF THE MEDIA CLASSROOM

The article reveals the content and results of experimental training of elementary school students on the formation of monologue speech in the media classroom. The positive practices of the laboratory of elementary education of the Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University are highlighted.

The author's method of working on the formation of monologue speech of elementary school students in the conditions of the media office is revealed. The dependence of the level of development of monologue speech of primary school students

on the frequency of using media educational materials in the media classroom was experimentally proven. The described experimental study covers all four years of primary school education and was conducted on the basis of 182 secondary comprehensive schools in Kyiv, where a high-quality media cabinet was created for primary school students.

In the course of the experiment, it was determined that the criteria for determining the level of formation of monologue speech of elementary school students in the conditions of the media classroom are: motivational, cognitive, practical and behavioral (competent).

In the process of research, it was established that the level of formation of monologue speech of primary school students will increase if a high-quality media classroom is functioning in the school. The school media classroom should be filled with a variety of equipment and teaching aids, such as computer tasks of various levels of difficulty aimed at the development of students' monologue speech, as well as video recordings of the recitation of poems, fairy tales, prose by the teacher or by various actors and writers. Effectively use video recordings of exemplary recitation of literary samples by high school students. It is important to use audio-visual, model and visual means of teaching students in the media classroom in a relationship without giving preference to any of them, because in the teaching practice of modern primary schools, teachers often abuse audiovisual means of education, and this has a negative impact on the health of children of primary school age.

Key words: media classroom, monologue speech, media content, literary samples, teacher's exemplary speech, visualization tools, media education.

Актуальність проблеми. Реформування освіти в Україні в умовах пандемії та війни спонукає до винайдення різноманітних методів, засобів та форм навчання учнів початкової школи, які б уможливили подолати педагогічну занедбаність учнів, що перебувають у постійному стресі. Ефективним засобом навчання учнів початкової школи є медіакабінет, що оснащений медіаосвітніми матеріалами. Такий кабінет слугує ефективним сучасним засобом навчання загалом та засобом формування монологічного мовлення учнів початкової школи зокрема.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дуальність досліджуваної проблеми формування монологічного мовлення учнів початкової школи в умовах медіакабінету зумовлює її розгляд з позицій: становлення монологічного мовлення учнів початкової школи (К. Бархін, В. Бадер, Л. Варзацька, Л. Величко, В. Вітюк, І. Гудзик, М. Закожурникова, С. Дубовик, Г. Іваницька, М. Коченгіна, Т. Ладиженська, О. Лобчук, К. Пономарьова, І. Цепова та ін.); створення та використання в освітньому процесі початкової школи медіаосвітнього контенту спрямованого на розвиток мовлення учнів (М. Герасимович, В. Різун, І. Слісаренко, В. Іванов, М. Тимошук та ін.). Ці напрями сучасної лінгводидактики, що досліджують аспекти, важливі і для розуміння природи дитячого мовлення, і для практики ефективного її засвоєння, ще недостатньо враховуються в процесі шкільного навчання.

Мета статті. Розкрити сутність формування монологічного мовлення учнів початкової школи в умовах медіакабінету. Довести залеж-

ність рівня розвитку монологічного мовлення учнів початкової школи від частотності використання медіаосвітніх матеріалів, які знаходяться в медіакабінеті.

Виклад основного матеріалу. Робота над формуванням монологічного мовлення учнів початкової школи в умовах медіакабінету спрямовується на поповнення та збагачення словникового запасу учнів, піднесення їхньої грамотності, культури усного й писемного мовлення. Описане експериментальне дослідження охоплює усі чотири роки навчання у початковій школі й було проведене на базі середньої загальноосвітньої школи числом 182 міста Києва, де й було створено якісний медіакабінет для учнів початкових класів. Починається робота з формування монологічного мовлення учнів початкових класів в умовах медіакабінету ще з перших днів перебування дитини в школі і триває протягом усіх років шкільного навчання.

В залежності від вікових особливостей, життєвого і пізнавального досвіду учнів, розвитку їхнього мислення, від умінь встановлювати взаємозв'язки між предметами і явищами навколишньої дійсності вчитель добирає й форми роботи над формуванням монологічного мовлення учнів. Особливо зручно проводити її в умовах класу-кабінету, де є все необхідне для формування та розкриття смислового значення монологічного мовлення. Це мультимедійна дошка, таблиці й картини, багатий ілюстративний і дидактичний матеріал з української мови, орфографічні й картинні словники, різноманітні посібники і комплекти книг для позакласного читання, колекції, гербарії, муляжі та ін.

Впродовж навчання в початковій школі класовод спостерігає і працює над збагаченням монологічного мовлення учнів. На перший погляд може здатися, що в першому класі на заняттях із навчання грамоти проводиться незначна робота з формування монологічного мовлення. Наче й немає хорошого матеріалу для її здійснення. Та насправді саме в цей період ознайомлюючи учнів зі звуком і буквою, зі складом і словом, з багатоскладовими словами і наголосом, вчимо їх передавати свої думки, будувати речення. І всі мовні терміни – *звук, буква, склад, слово, наголос, речення, кома, крапка, знак питання, знак оклику* та інші – потребують роз'яснення та повторення, вчасних, чітких і доступних пояснень учителя.

У буквеній період навчання грамоти першокласники усвідомлюють смислове значення багатьох слів загальнонавчальної лексики. Вчитель використовує планшети з касами букв і набірне полотно засобом мультимедійної дошки, таблиці складів для утворення нових слів, демонструючи правильне їх написання. Така робота є надзвичайно важливою на сучасному етапі формування монологічного мовлення, оскільки науковці І.Хижняк та Г. Пурис зазначають про «необхідність посилення уваги вчителів початкової школи та батьків учнів до проведення систематичної словникової роботи, спрямованої на комплексний розвиток змістового, граматичного та практичного компонентів словника учнів, а також до здійснення постійної діагностики змін в рівнях розвитку цих компонентів у практиці початкової освіти» (Khyzhnyak @ Purys, 2023, P. 37).

Швидкому засвоєнню написання слів сприяють різні вправи з кольоровими таблицями назв предметів, а також нарощування учнями букв і складів у словах. Особливо вдало ці вправи дібрані у букварі М. Вашуленка та О. Вашуленко (M. Vashulenko M. @ Vashulenko O., 2023), а також у букварі К. Пономарьової (Ponomaryova, 2023).

Завдяки роботі над монологічним мовленням учнів у період навчання грамоти, коли вчитель краплинами, маленькими дозами вводить в активний словник учнів нові слова, вони стають зрозумілими, доступними для учнів, звичними для вживання.

Уже в першому класі на уроках української мови ознайомлюємо першокласників зі сло-

вами, що означають назви предметів (іменниками), назви ознак предметів (прикметниками) і назви дій (дієсловами). Ці слова потребують дохідливого тлумачення й уваги щодо правильності написання їх (іменник учні часто пишуть з одним *-н-*, помиляються і в написанні слова прикметник).

Поняття *предмет* першокласники усвідомлюють практично на основі спостережень за навколишньою дійсністю, способом класифікації предметів. Для занять з учнями в цьому напрямі в умовах медіакабінету використовуємо дидактичний матеріал з української мови у медіаформаті, а це завдання спрямовані на розвиток логічного мислення першокласників, численні малюнки із зображенням іграшок, меблів, посуду, одягу та взуття, шкільних меблів, свійських тварин, диких тварин та ін. Працюючи з описаними матеріалами, учні засвоюють, що назви не тільки речей, а й рослин, тварин, людей – усе це іменники.

На наступному етапі поняття про іменник розширюється – доповнюється поняттями про назви подій, явищ природи, почуттів тощо. Як же пояснити значення цих слів, що їх учні намагаються «обійти», «випустити», даючи визначення іменника? Для цього можна вдаватися до аудіовізуальних засобів навчання. Так, прослухавши пісню Макса Барського «Буде весна», учні краще усвідомлять поняття «подія»; перегляд фільму «Зимова казка», де показано снігопад, іній, сприятиме усвідомленню понять «явища природи». Різноманітні сюжетні малюнки допоможуть учням зрозуміти, що революція, війна, вибори, збори, свято й інші – це події в житті країни, певного колективу, що іменини, весілля, зустрічі, народження – події в житті людини, сім'ї.

Щоб ввести в монологічне мовлення учнів початкових класів слова *ознака, прикмета, прикметник*, доводиться користуватись прийомами порівняння предметів за ознаками щодо величини, форми, кольору, якості й смаку («Огірок зелений, а помідор червоний. Морква солодка, а редька гірка. Лимон кислий, а малина солодка. Слон великий, а їжак малий» і таке ін.). Для цього дуже зручні сюжетні ілюстрації, а також муляжі ягід, овочів, фруктів, які є в медіакабінеті.

Іноді в текстах для читання, у вправах з української мови трапляються назви рослин, що культивуються на полях України. Для дітей,

що вирости у місті – це незрозумілі слова. Щоб ознайомити з ними учнів, варто вдатися до гербарію, колекції насіння цих рослин, які також є в медіакабінеті для учнів початкових класів. Так вчитель розповідає про просо, ячмінь, овес, конюшину та ін., розтлумачує, що пшоно, крупа не ростуть на полі.

Чому вживаються вирази льон – як очецьки сині, бавовник – біле золото? Для з'ясування цього в кабінеті оформлено колекції «Льон і продукти його переробки», «Бавовник» та ін.

Для міських дітей незрозумілі також назви сільськогосподарських машин і знарядь праці (культиватор, борона, гарба). Проілюструвати їх можна, скориставшись предметними малюнками знарядь праці.

Різноманітні медіаосвітні засоби навчання в процесі формування монологічного мовлення учнів початкової школи в умовах медіакабінету сприяють не тільки правильному розумінню слів, а й формуванню більш повних понять про відповідний предмет чи явище. Вчитель досягає того, щоб кожен предмет, який потрапляє в коло уваги учнів, кожен сприйнятий ними образ закріплювався не лише комунікативними завданнями, а й якісним медіаконтентом, наочними посібниками та різним іншим обладнанням.

Світогляд і суспільні поняття дітей молодшого шкільного віку ще обмежені, нечіткі, і робота, що спрямовується на формування монологічного мовлення учнів, потребує особливої уваги вчителя. Вже з першого класу учням трапляється патріотична лексика на кшталт Україна, Батьківщина, прапор, гімн, герб та ін. Недостатньо ознайомити учнів лише з правилом вживання великої літери при написанні цих слів. Необхідно розкрити учням поняття Батьківщина. Цьому сприятимуть і презентації ілюстрацій про життя українців, і кінофільми про козаків, про столицю місто Київ, аудіокниги про гетьманів, про видатних письменників, митців і таке ін. Допоможе в цьому і література для позакласного читання, скажімо, поезія: Т. Шевченка, Л. Українки, О. Пчілки, Л. Костенко та ін.

Завдання вчителя – не тільки ознайомити учнів із смисловим значенням слів, а й навчити грамотно писати, відповідно до правил української орфографії. У цій справі, безперечно, допоможуть різні види і форми роботи, як-от: правильне поскладове вимовляння слів, скла-

дання їх з букв розрізної абетки, графічне зображення, розбір за складовими частинами, поділ на склади, морфологічний розбір частин мови, різні мовні ігри, розгадування ребусів, кросвордів, загадок, опрацювання друкованих таблиць важких для написання слів. Не варто забувати і про роботу зі словниками; застосувати на уроках малюнкові словники, настінні словники, вести індивідуальні учнівські орфографічні словнички, вдаватися до різних форм роботи з друкованими орфографічними словниками. Роботу з формування усного та писемного монологічного мовлення учнів варто будувати відповідно до вимог грамотного письма і культури мовлення.

Майже в кожному класі є учні, які з різних причин не засвоїли того чи іншого розділу програми з української мови. Особливо яскраво це виявляється після аналізу творів. Згрупувавши типові помилки, вчитель так будує заняття, щоб у процесі вивчення нового матеріалу певні правила повторювались і закріплювались достатньою кількістю вправ.

З тими ж учнями, які допускаються нетипових помилок, доводиться працювати індивідуально. Здебільшого такі завдання вони виконують неохоче. Коли ж ми почали працювати з ними за допомогою створеного нами медіаосвітнього контенту, стан роботи значно покращився.

Нижче подаємо кілька слайдів медіаосвітнього матеріалу для вивчення ненаголошених *e* та *и* за допомогою створених нами комп'ютерних завдань.

Слайд 1

Запитання. Яка буква пропущена в словах: *в... сло, з... мля, п... ро?* Як це перевірити?

Відповідь 2: *и*.

Відповідь 3: *e*.

Слайд 2

Відповідь помилкова.

На який склад у цих словах падає наголос?

Як кожне з них змінити, щоб наголос падав на ненаголошений склад?

Слайд 3

Відповідь правильна. Переконатися в цьому можна, змінивши кожне слово так, щоб ненаголошений склад став наголошеним: *весло – véсла, земля – зéмлі, перо – péра*.

Запитання. Яка буква пропущена в словах: *л ... ни, с... ни, с... чі?*

Відповідь 4: *e*.

Відповідь 5: *u*.

Слайд 4

Відповідь помилкова.

Як змінити кожне з даних слів, щоб наголос падав на ненаголошений склад?

Слайд 5

Відповідь правильна. Переконалися в цьому легко, якщо змінити слово так, щоб ненаголошений склад став наголошеним: *лини* – *лі́н*, *сини* – *сі́н*, *сичі* – *сі́ч*.

Завдання. Чому правопис слова *село* не може бути перевірений словом *сила*?

Відповідь 6: ці слова не споріднені.

Відповідь 7: слово *село* середнього роду, а слово *сила* – жіночого.

Слайд 6

Відповідь правильна. Ці слова не споріднені, бо мають різні корені.

Запитання. Яка буква пропущена в словах: *н ... су*, *з... лений*, *в ... селий*?

Відповідь 8: *e*.

Відповідь 9: *u*.

Слайд 7

Відповідь помилкова. Ще раз проаналізуй ці слова. Перевір себе за слайдом 6.

Слайд 8

Відповідь правильна. Щоб переконалися у цьому треба слово змінити так, щоб ненаголошений склад став наголошеним: *несу* – *не́сений*, *зелений* – *зе́лено*, *веселий* – *ве́село*.

Запитання. Яка буква пропущена в словах *кр... вий*, *с... дить*, *в... сокий*?

Відповідь 9: *e*.

Відповідь 10: *u*.

Слайд 9

Відповідь помилкова. Як треба змінити кожне з даних слів, щоб наголос падав на ненаголошений склад?

Слайд 10

Відповідь правильна. Щоб переконалися у цьому, треба змінити слова так, щоб на ненаголошений склад падав наголос: *кривий* – *крі́во*, *сидить* – *сі́дячи*, *високий* – *ві́соко*.

Запитання. Чому треба писати слова *хлопець*, *день*, *учень* з літерою *e*, а не *u*?

Відповідь 11: тому, що так вимовляємо.

Відповідь 12: тому, що в цих словах буква *e* випадає.

Слайд 11

Відповідь помилкова. Проаналізуй відповідь за слайдом 12.

Слайд 12

Відповідь правильна. Якщо слова *хлопець*, *день* і *учень* поставити, наприклад, у множині, то буква *e* випаде: *хлопці*, *дні*, *учні*. Коли сумнівний звук у ненаголошеному складі випадає при зміні слова, то варто писати *e*, а не *u*.

Запитання. Як довідатись, яку пропущену букву слід писати в словах *д... ректор*, *л ... мон*, *м ... даль*?

Відповідь 13: перевірити за орфографічним словником.

Відповідь 14: змінити слова так, щоб поставити ненаголошений звук у споріднених словах під наголос.

Слайд 13

Відповідь правильна. Але чи не вибрав ти найлегший шлях? Перевір себе за слайдом 14.

Слайд 14

У деяких словах правопис ненаголошених голосних не можна перевірити, змінюючи наголос. Правопис таких слів перевіряють за орфографічним словником: *директор*, *лимон*, *медаль*.

За таким зразком ми програмували граматичні та лексичні завдання спрямовані на формування монологічного мовлення учнів початкової школи.

У ході експерименту визначено, що критеріями визначення рівня сформованості монологічного мовлення учнів початкової школи в умовах медіакабінету є: мотиваційний, когнітивний, практичний та поведінковий (компетентнісний). За зазначеними критеріями виділено чотири інтегровані рівні сформованості монологічного мовлення учнів початкової школи: низький, середній і високий.

Різноманітна робота з формування монологічного мовлення учнів на заняттях мовно-літературної освіти в умовах кабінетної системи сприяє оптимізації процесу навчання, вдосконаленню уроку, піднесенню його мотиваційної, когнітивної практичної та поведінкової спрямованості, навчальної результативності (див табл. 1).

Зіставивши дані експериментальних і контрольних груп, наведені у таблиці 1, помітною є значна різниця у показниках по кожному із рівнів та критеріїв розвитку монологічного мовлення учнів засобом медіакабінету.

Ця різниця показує, що кількість учнів ЕК, які підвищили свій рівень розвитку монологічного мовлення внаслідок експериментального навчання зросла порівняно з констатувальними

**Підсумковий зріз кількісної характеристики за рівнями і критеріями формування
монологічного мовлення учнів початкових класів в умовах медіакабінету (у %)**

Критерії	Мотиваційний		Когнітивний		Практичний		Поведінковий		Середнє значення	
	ЕК	КК	ЕК	КК	ЕК	КК	ЕК	КК	ЕК	КК
Рівні	ЕК	КК	ЕК	КК	ЕК	КК	ЕК	КК	ЕК	КК
Низький	3,9	11,1	26,3	30,8	18,7	33,5	11,6	17,7	15,1	23,3
Середній	30,9	42,2	36	35,7	48,1	41,5	49,9	56,6	41,2	44
Високий	65,2	46,7	37,7	33,5	33,2	25	38,5	25,7	43,7	32,7

даними, а кількість учнів КК, які підвищили рівень розвитку монологічного мовлення внаслідок традиційного навчання також зросла, але незначно.

Так, у середньому шоста частина учнів ЕК і чверть учнів КК має низький рівень творчого розвитку. До середнього рівня відноситься найбільша кількість учнів за середнім значенням – 41,2% – ЕК і 44% – КК. Високого рівня творчого розвитку досягли майже половина учнів ЕК – 43,7% і лише третина учнів КК – 32,7%.

Одержані результати уможливили зробити висновок, що експериментальна методика з формування монологічного мовлення учнів початкових класів в умовах медіакабінету значно підвищує мотивацію учнів початкової школи до оволодіння монологічним мовленням, сприяє когнітивному розвитку особистості шляхом здобуття мовних знань, уможливорює ефективне набуття практичних умінь засобом виконання різноманітних комп'ютерних завдань, тестів та впливає на мовну поведінку учня початкової школи (82% учнів ЕК почали розмішувати свої монологи у соціальних мережах).

Висновки і перспективи подальших досліджень. Отже, в процесі дослідження встановлено, що рівень сформованості монологічного мовлення учнів початкової школи підвищиться за умови функціонування якісного медіакабінету в школі. Шкільний медіакабінет варто наповнювати різноманітним устаткуванням та засобами навчання, такими як комп'ютерні

завдання різного рівня труднощів, що спрямовані на розвиток монологічного мовлення учнів, а також відеозаписи декламування віршів, казок, прози вчителем або різними акторами, письменниками. Ефективно використовувати відеозаписи зразкового декламування літературних зразків учнями старших класів. Важливо використовувати в медіакабінеті аудіовізуальні, моделі та образотворчі засоби навчання учнів у взаємозв'язку не надаючи перевагу жодному з них, оскільки в практиці навчання сучасної початкової школи вчителі часто зловживають аудіовізуальними засобами навчання, а це негативно відображається на здоров'ї дітей молодшого шкільного віку.

І насамкінець варто підкреслити, що основним засобом наочності в умовах функціонування медіакабінету залишається зразкове мовлення вчителя, оскільки вчитель є авторитетом та прикладом для наслідування учнями молодшого шкільного віку. Так, В. Вітюк зазначає: «Сучасний учитель Нової української школи має прагнути до мовного самовдосконалення, постійно стежити за змінами, що відбуваються в мовних нормах: орфоепічних, акцентуаційних, лексичних, граматичних, стилістичних; дбати про культуру усного та писемного мовлення, правописну грамотність, стилістичну вправність» (Vityuk, 2020, Р. 5).

Перспективи подальших досліджень вбачаємо в емпіричній перевірці розробленого медіаконтенту в практичній роботі початкової школи.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Вашуленко М.С., Вашуленко О.В. Українська мова. Буквар: підруч. для 1 кл. закладів загальної середньої освіти (у 2-х частинах). Київ: Видавничий дім «Освіта», 2023. 112 с.
2. Вітюк В. *Наукові основи формування правописної компетентності майбутніх учителів Нової української школи*: Монографія. Київ: Інтерсервіс, 2020. 424 с.
3. Вознесенська О., Сидоркіна М. Медіаторчість як складова сімейної медіаосвіти: використання ресурсів арт-терапії. Міжнародна науково-практична Інтернет-конференція «Медіаосвіта – пріоритетний напрям в освіті XXI століття: проблеми, досягнення і перспективи», 2013. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://aur.com.ua/uploads/Zbirnik_Harkiv.pdf#page=21

4. Паламар, Світлана Павлівна та Нежива, Людмила Львівна (2020) Методична модель застосування доповненої реальності на уроках читання в початковій школі. Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка., 34 (2). с. 6-5. Пономарьова К. Українська мова. Буквар: підруч. для 1 кл. закладів загальної середньої освіти (у 2-х частинах). Київ: УОВЦ «Оріон», 2023. 112 с.

6. Сіранчук Н.М. Формування лексичної компетентності в учнів початкових класів на уроках української мови: Монографія. Київ: «Центр учбової літератури», 2017. 288 с.

7. Хижняк І., Пурис Г. Діагностика розвитку словникового запасу учнів початкової школи. NEW INCEPTION: науковий журнал. Національний університет «Чернігівський колегіум». Чернігів, 2023. Випуск 1-2 (11-12). С.27-38.

REFERENCES:

1. Vashulenko M.S., Vashulenko O.V. (2023) *Ukrainska mova. Bukvar: pidruch. dlia 1 kl. zakladiv zahalnoi serednoi osvity (u 2-kh chastynakh)*. [Ukrainian language. Primer: textbook. for 1 class of general secondary education institutions (in 2 parts)] Kyiv: Osvita Publishing House, 112 p. [in Ukrainian].

2. Vityuk V. (2020) *Naukovi osnovy formuvannia pravopysnoi kompetentnosti maibutnikh uchyteliv Novoi ukrainskoi shkoly*. [Scientific basis of formation of spelling competence of future teachers of the New Ukrainian School] Kyiv: Interservice, 424 p. [in Ukrainian].

3. Voznesenska O., Sydorkina M. (2013) *Mediatvorchist yak skladova simeinoi mediaosvity: vykorystannia resursiv art-terapii*. [Media creativity as a component of family media education: use of art therapy resources]. International scientific and practical Internet conference “Media education – a priority direction in the education of the 21st century: problems, achievements and prospects”. URL: https://aup.com.ua/uploads/Zbirnik_Harkiv.pdf#page=21 [in Ukrainian].

4. Palamar S., Nezhiva L. (2020) *Metodychna model zastosuvannia dopovnenoj realnosti na urokakh chytannia v pochatkovii shkoli*. [Methodical model of using augmented reality in reading lessons in primary school]. Pedagogical education: theory and practice. Psychology. Pedagogy., 34 (2). P. 6-13. [in Ukrainian].

5. Ponomaryova K. (2023) *Ukrainska mova. Bukvar: pidruch. dlia 1 kl. zakladiv zahalnoi serednoi osvity (u 2-kh chastynakh)*. [Ukrainian language. Primer: textbook. for 1 class institutions of general secondary education (in 2 parts)]. Kyiv: UOVC “Orion”, 112 p. [in Ukrainian].

6. Siranchuk N.M. (2017) *Formuvannia leksychnoi kompetentnosti v uchniv pochatkovykh klasiv na urokakh ukrainskoi movy* [Formation of lexical competence in primary school students in Ukrainian language lessons] Kyiv: Center for Educational Literature, 288 p. [in Ukrainian].

7. Khizhnyak I., Purys G. (2023) *Diahnostyka rozvytku slovnykovoho zapasu uchniv pochatkovoї shkoly* [Diagnostics of vocabulary development of elementary school students]. NEW INCEPTION: scientific journal. T.H. Shevchenko National University «Chernihiv Colehium». Chernihiv, 2023. Issue 1-2 (11-12). P.27-38.